

Необхідно розробити пропозиції з наукового забезпечення діяльності слідчого (навантаження, обов'язки, робоче місце, службовий час та інше), провести правовий аналіз процесу об'єднання територіальних громад, оцінити доступність правосуддя для громадян України в умовах нового процесуального законодавства (адміністративного, цивільного, господарського) та розробити пропозиції щодо його спрощення (здешевлення).

Список бібліографічних посилань

1. Юридична наука в системі суспільних (соціальних) наук // Освіта.ua : портал. 06.09.2010. <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/law/9266> (дата звернення: 24.10.2019).

2. Завдання юридичної науки на сучасному етапі державно-правового будівництва в Україні // Студопедія – Ваша школупедія : сайт. https://studopedia.com.ua/1_232852_zavdannya-yuridichnoi-nauki-na-suchasnomu-etapi-derzhavno-pravovogo-budivnitsva-v-ukraini.html (дата звернення: 24.10.2019).

Одержано 25.10.2019

УДК 378.635.174(477)

Сергій Миколайович ГУСАРОВ,

доктор юридичних наук, професор,

член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України,

професор кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-8673-4624>

СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Підготовка кадрів для системи Міністерства внутрішніх справ України у Харківському національному університеті внутрішніх справ здійснюється вже чверть століття. За цей період відомча освіта зазнала чимало перетворень, але за всієї сукупності організаційних, структурних і кадрових змін вищі навчальні заклади системи МВС України безперервно забезпечували фахову підготовку правоохоронців.

Сьогодні Харківський національний університет внутрішніх справ (далі – ХНУВС) є багатoproфільним вищим навчальним закладом, який здійснює підготовку фахівців як за державним замовленням, так і на госпрозрахункових засадах на денній, заочній та дистанційній формах навчання в галузях права, цивільної безпеки, управління й адміністрування, соціальних і поведінкових наук та інформаційних технологій.

Головна мета ХНУВС полягає у забезпеченні умов, необхідних для отримання вищої освіти, у підготовці фахівців для органів і підрозділів МВС, інших органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій України. Тому специфіка відомчої освіти обумовлюється самим характером професійної підготовки, оскільки, крім звичних для всіх вишів освітніх послуг, здобувачі вищої освіти у стінах ХНУВС додатково отримують професійну, службову та практичну підготовку, а також післядипломну освіту.

Так, поліцейські, яких уперше прийнято на службу в поліцію, проходять професійну підготовку з метою набуття ними спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень поліції, у тому числі відповідну спеціальну підготовку щодо зберігання, носіння, застосування й використання вогнепальної зброї [1]. За такої підготовки ХНУВС надає поліцейському індивідуальний навчальний план, який містить завдання, необхідні для виконання навчальної програми, установлює строки їх відпрацювання та здійснює контроль за виконанням, а також письмово повідомляє керівництво органу (закладу, установи) поліції, де поліцейський проходить службу, про необхідність його прибуття до закладу, що здійснює професійну підготовку. Слухачі, які успішно пройшли професійну підготовку, отримують довідку про закінчення первинної професійної підготовки, яка добувається до їх особової справи, та повертаються до місця проходження служби.

Службова підготовка є найбільш важливим напрямом підготовки та являє собою систему заходів, спрямованих на закріплення й оновлення необхідних знань, умінь і навичок працівника поліції з урахуванням специфіки та профілю його службової діяльності [2]. Основними завданнями службової підготовки є такі: 1) підвищення рівня знань, умінь, навичок і професійних якостей поліцейських з метою забезпечення їх здатності до виконання завдань з охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного (громадського) порядку та безпеки; 2) вивчення нормативно-правових актів, які регламентують діяльність Національної поліції України; 3) удосконалення керівним складом органів (закладів, установ) поліції навичок управління поліцейськими.

Основними видами службової підготовки є:

- функціональна підготовка – комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським знань, умінь та навичок у сфері нормативно-правового забезпечення службової діяльності, необхідних для успішного виконання ним службових обов'язків;

- загальнопрофільна підготовка – комплекс заходів, спрямованих на набуття та вдосконалення поліцейським умінь й навичок практичного застосування теоретичних знань щодо формування готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику, а також надання домедичної допомоги в процесі виконання службових завдань;

- тактична підготовка – комплекс заходів, спрямований на набуття та вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень і психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику;
- вогнева підготовка – комплекс заходів, спрямований на вивчення поліцейським основ стрільби з вогнепальної зброї, правомірного її застосування (використання) та вдосконалення навичок безпечного поводження з нею, швидкісної та влучної стрільби по нерухомих і рухомих цілях, з різних положень, в обмежений час, у русі тощо;
- фізична підготовка – комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності [2].

При цьому всі види службової підготовки є взаємопов'язаними між собою.

Невід'ємною складовою частиною професійної підготовки слухачів і курсантів денної форми навчання є практика в комплектуючих підрозділах МВС України, що здійснюється з метою закріплення теоретичних знань, отриманих на певному етапі навчання відповідно до напрямку, спеціальності (спеціалізації), набуття та вдосконалення професійних навичок і вмінь.

Основними видами практики у ХНУВС є такі:

- ознайомча практика – вона проводиться для ознайомлення курсантів першого курсу з оперативно-службовою діяльністю органів поліції, їх структурних підрозділів і служб;
- навчальна практика – вона проводиться в навчальний і позанавчальний час зі слухачами та курсантами другого та третього курсів у формі залучення їх до охорони громадського порядку, профілактики правопорушень, роботи оперативної (слідчо-оперативної) групи з обов'язковим урахуванням напрямку, спеціальності та спеціалізації підготовки; підставами проведення такого виду навчальної практики є угоди між закладом освіти та відповідними органами Національної поліції України;
- стажування – це завершальний етап підготовки майбутніх фахівців для здобуття певного освітньо-кваліфікаційного рівня згідно з напрямом, спеціальністю та спеціалізацією навчання, що проводиться після опанування теоретичної частини навчального плану та перед складанням державних іспитів [3].

Під час практики (стажування) керівники практики всебічно вивчають ділові, моральні й особисті якості слухачів і курсантів для вирішення питань щодо здатності майбутнього фахівця виконувати функціональні обов'язки на відповідних посадах в органах і підрозділах Національної поліції України.

Невід'ємною складовою професійної підготовки кадрів у Харківському національному університеті внутрішніх справ є також післядипломна освіта. Її метою є задоволення індивідуальних потреб працівників поліції в особистому професійному зростанні та забезпечення потреб держави у кваліфікованих кадрах високого рівня професіоналізму та культури, здатних компетентно і відповідально виконувати свої функції [4].

Основними видами післядипломної освіти є такі:

- спеціалізація – складова спеціальності, що передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки працівників поліції;
- перепідготовка – професійне навчання, спрямоване на оволодіння працівниками поліції іншою професією;
- підвищення кваліфікації – підвищення рівня готовності працівника поліції до виконання її професійних завдань та обов'язків або набуття особою здатності виконувати додаткові завдання й обов'язки шляхом набуття нових знань і вмінь у межах професійної діяльності або галузі знань;
- стажування – набуття працівником поліції досвіду виконання завдань та обов'язків певної професійної діяльності або галузі знань.

Викладене дає підстави стверджувати, що Харківський національний університет внутрішніх справ виконує великий обсяг робіт і робить вагомий внесок у розвиток як системи МВС України, так і всього українського суспільства.

Список бібліографічних посилань

1. Про затвердження Положення про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції : наказ МВС України від 16.02.2016 № 105 : ред. від 31.03.2017 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0576-16> (дата звернення: 29.10.2019).
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 : ред. від 26.01.2016 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення: 29.10.2019).
3. Про затвердження Положення про практичну підготовку слухачів та курсантів вищих навчальних закладів МВС України : наказ МВС України від 27.06.2013 № 621 : ред. від 27.06.2013 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1206-13> (дата звернення: 29.10.2019).
4. Про затвердження Положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції : наказ МВС України від 24.12.2015 № 1625 : ред. від 16.02.2016 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0076-16> (дата звернення: 29.10.2019).

Одержано 30.10.2019